

НОВА ІСТОРІЯ

УДК 94 (410) : 746.3

DOI: <https://doi.org/10.33782/2708-4116.2024.1.245>

Валерія Луканець*

ІСТОРІЯ ВИШИВКИ ЗА ЧАСІВ ПРАВЛІННЯ ЄЛИЗАВЕТИ І (1533–1603 РР.)

Анотація: *Історія вишивки за часів правління Єлизавети І є майже недослідженою темою в українській історіографії. Стаття дає можливість дізнатися про певні аспекти з вказаної теми та разом з тим дозволяє подивитися на історію Англії XVI ст. з нового боку, у такий спосіб розширити власне розуміння тогочасного англійського суспільства. Зокрема, у дослідженні висвітлюється інформація про види та техніки вишивки, що були популярними в елизаветинську епоху. Визначається вплив розвитку англійських садів на розвиток вишивки. Дається короткий огляд джерел, які надихали на створення вишивки. А також досліджується професія вишивальниці та різниця між професійною і домашньою вишивкою. Розкриваються особливості елизаветинської вишивки, в якій переважає національний і світський характер.*

Ключові слова: *англійська вишивка, Єлизавета І, Марія Стюарт, історія текстилю, Англія XVI ст.*

Історія вишивки за часів правління Єлизавети І є доволі складною темою для дослідження через свою вузьку спеціалізацію. Зважаючи на те, що історія елизаветинської вишивки взагалі не досліджувалась в Україні, то ця робота дозволяє відкрити українському читачеві новий аспект з історії Англії. Крім цього, актуальністю статті є можливість відкрити новий погляд на історію правління Єлизавети І, а також на те, яким було англійське суспільство XVI ст.

Оскільки в українській історіографії тема історії вишивки часів правління Єлизавети І не досліджувалась, то можемо говорити лише про англійську історіографію, хоч і вона також не має великої кількості з цього питання. Наприклад, вказану тему досліджували Джон Н. Невінсон, Альберт Франк Кендрік, Джордж Вінгфілд Дігбі.

Серед робіт Джона Н. Невінсона, історика костюмів, є праця «Каталог англійської домашньої вишивки 16-17 ст.»¹, де автор систематично дослідив англійську, і зокрема елизаветинську вишивку. Альберт Франк Кендрік, англійський історик текстилю, продовжив досліджувати цю тему і написав працю з історії англійської вишивки

* Луканець Валерія Мирославівна – магістр історії, історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна); ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-3308-1507>;

e-mail: lukanets.lera1@gmail.com

¹ Nevinson J.L. Catalogue of English Domestic Embroidery of the 16th and 17th Centuries. London: H.M. Stationery Office, 1950. 110 p.

«Англійська вишивка»², яка також охоплює зокрема і період правління Єлизавети I. У ній використано велику кількість різноманітних джерел, особливо візуальних і речових, серед яких є різні частини одягу, аксесуари й інші предмети, що оздоблювалися вишивкою. Кожне з цих джерел автор детально аналізує.

Одним із тих, хто доволі ґрунтовно дослідив історію вишивки саме елизаветинської епохи, є Джордж Вінгфілд Дігбі – англійський історик, який спеціалізувався на історії мистецтва, у тому числі історії текстилю, костюма, а також вишивки. У своїй роботі «Єлизаветинська вишивка»³ він детально дослідив історію елизаветинської вишивки та її особливості, охоплюючи також велику кількість джерел, серед яких були листи, інвентарі заможних людей, картини, а також одяг, аксесуари та речі для оздоблення дому елизаветинської епохи.

Також важливою частиною дослідження теми історії вишивки в елизаветинську епоху є візуальні та речові джерела, які дають можливість проаналізувати та краще зрозуміти досліджувану проблему, а також зробити власні висновки при їхньому аналізі. Варто відмітити, що можливість ознайомитися з джерелами, які дозволяють дослідити історію елизаветинської вишивки, з'явилася завдяки Британському музею, музею Вікторії та Альберта та Національній портретній галереї в Лондоні, які зберігають велику кількість різних колекцій, у тому числі й тих, що стосуються періоду правління Єлизавети I.

Мета полягає у дослідженні вишивки часів правління Єлизавети I (1533-1603 рр.). В її досягненні мають допомогти поставлені *завдання*: визначення матеріалів, видів і технік, що характеризують елизаветинську вишивку; аналіз впливу розвитку англійських садів на розвиток вишивки; вивчення джерел, які надихали для створення вишивки у період правління Єлизавети I; дослідження професії вишивальниці та різниці між професійною та домашньою вишивкою.

У період правління Єлизавети I відбулося чимало змін в Англії. Єлизавета зміцнила країну у багатьох сферах життя, як наприклад, політичному чи економічному. За цей час Англія стала могутньою морською державою. Крім цього, у середині країни відбулося культурне піднесення, період Відродження тривав, і правління Єлизавети активно сприяло розвитку мистецтва та літератури. Це був «золотий вік» Англії.

Разом з тим, Єлизавета I активно розвивала англійську моду: достатньо подивитися на будь-яке зображення королеви, щоб зрозуміти, наскільки вишуканими були її наряди, та як багато матеріалів використовувалося для їхнього створення.

Одним із важливих і цікавих аспектів елизаветинської моди є вишивка. Вишивка за часів Єлизавети I стала дуже популярною, її використовували всюди – на одязі, на аксесуарах, навіть на меблях та інших предметах оздоблення дому. Варто зазначити, що у цьому дослідженні більшу увагу авторка буде приділяти саме вишивці на одязі та аксесуарах.

Англійська вишивка мала два яскраві періоди розквіту. Перший припадає на XIII і XIV ст. і відомий він під назвою *Opus Anglicanum*. Другий, як вже зрозуміло, – це період правління Єлизавети I. Ці два періоди насправді сильно відрізняються один від одного. У той час як *Opus Anglicanum* вмщав у собі більше церковні сюжети, то Єлизаветинська

² Kendrick A.F. English Needlework. London: A&C Black, 1967. 212 p.

³ Wingfield D.G. Elizabethan Embroidery. New York: Thomas Yoselof, Publisher, 1963. 151 p.

вишивка має більш домашній характер, і вона майже повністю світська⁴. Крім цього, її особливість полягає в тому, що не було ще жодної епохи, крім часів правління Єлизавети I, коли вона майже повністю мала національний характер, а іноземний вплив був дуже незначний⁵. Можна зробити висновок, що навіть за допомогою дослідження вишивки, можливо визначити зміну епох: *Opus Anglicanum* – це період Середньовіччя, коли релігійне, церковне переважало над світським; Єлизаветинська вишивка – це відображення епохи Ренесансу, розвитку національної культури та переважання світського над церковним.

Для кращого розуміння, наведу приклади з цих двох періодів розвитку вишивки. Серед вишивки періоду *Opus Anglicanum* чудовим прикладом може слугувати казула – елемент літургійного одягу католицького священника. Те, що найбільше ця вишивка збереглась на елементах одягу саме священників, вказує на популярність релігійних сюжетів в *Opus Anglicanum*. Зокрема, можна звернути увагу на задню частину казули Чичестерського констабеля з південної Англії (1330-1350 pp.), на якій зображено Життя Богородиці (рис. 1.) Орнамент вишитий на червоному оксамиті з шовковими та металевими нитками й насінням перлів. Це виглядає дуже вишукано, а отже, знову ж таки вказує на важливість і вплив Церкви у той період.

Що ж до елизаветинської вишивки, то тут можна використати зображення світської людини, зокрема й самої Єлизавети I. Наприклад, на портреті, написаному невідомим англійським художником близько 1588 р. (рис. 2.), ми бачимо Єлизавету у вишуканій сукні, оздобленій великою кількістю мережива, коштовностей, а також вишивки. Елементи, які вишиті на сукні, виготовлені із використанням золотої нитки, перлин та

Рис. 1. Життя Богородиці, риза Чичестерського констабеля (задня сторона), 1330-1350 pp. (The Metropolitan Museum of Art⁶)

оксамиту, і нагадують квіти. Це важливо зазначити, оскільки квіти у вишивці були доволі популярними у той час, про що нижче розкриємо більш детально.

Питання історії вишивки елизаветинської епохи можна розглядати з багатьох сторін. Варто дізнатися, яка вишивка була популярна в той час, які матеріали використовувалися,

⁴ Wingfield D.G. Op. cit. P. 21.

⁵ Kendrick A.F. Op. cit. P. 59.

⁶ Chasuble (*Opus Anglicanum*), 1330-1350. *The Metropolitan Museum of Art*. URL: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/466660>

джерела, з яких вишивальниці брали натхнення для створення своїх робіт, а також про саму професію вишивальниці та наскільки ця діяльність була поширена у XVI ст.

У першу чергу, розглянемо питання, яка ж вишивка була найбільш популярна та поширена. Загалом, матеріали, які найбільше цінувалися у вишивці, – це оксамит, дамаск, шовк, атлас і тканини із золота та срібла⁷. У елизаветинську епоху одна з найулюбленіших вишивок створювалася чорним шовком на білому льоні. Також популярним була вишивка золотом або сріблом⁸. Важливо відмітити, що у період правління Єлизавети I найбільш популярними у вишиванні були наметові та хрестикові шви⁹.

Серед візерунків, які найчастіше використовувалися у вишивці, були ті, які зображали елементи природи: рослини або тварин. Зокрема часто використовувалися різні фрукти та ягоди, а також квіти (рис. 3).

Рис. 2. Портрет Єлизавети I, бл. 1588.
Автор невідомий.
(National Portrait Gallery, London¹⁰)

Рис. 3. Койф, прикрашений чорною вишивкою, срібною ниткою та узорами з квітів, 1600-1610 рр.
(Victoria and Albert Museum, London¹¹)

Це певною мірою пов'язано із поширенням садів. Якщо до другої половини XVI ст. сади можна було побачити тільки біля монастирів, замків, або якихось великих будинків, то з цього часу сади почали з'являтися і біля невеликих будинків. Цікаво, що на початку елизаветинської епохи більш звичними були саме фруктові сади¹². Це дає зрозуміти, чому у вишивці використовувалися фрукти та ягоди. Щодо квіткових садів, то це було чимось новим для англійських садів,

⁷ Wingfield D.G. Op. cit. P. 22.

⁸ Kendrick A.F. Op. cit. P. 82-83.

⁹ Wingfield D.G. Op. cit. P. 72.

¹⁰ Portrait of Queen Elizabeth I, circa 1588. National Portrait Gallery. URL: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw02077/Queen-Elizabeth-I>

¹¹ Coif, 1600-1610. Victoria and Albert Museum. URL: <https://collections.vam.ac.uk/item/O364613/coif-unknown/>

¹² Shakespeare's England: An Account Of The Life & Manners Of His Age. Oxford :Clarendon Press Oxford, 1916. P. 370.

оскільки на той час квіти, які зараз є абсолютно звичними, тоді тільки почали з'являтися в Європі та, зокрема, Англії. Наприклад, тюльпан, який поширився в Голландії в 1560 р., до Англії не потрапив навіть до кінця століття¹³. Також у другій половині XVI ст. з'явилися іриси, чорнобривці, східний гіацинт тощо. Соняшник, наприклад, привезли із Мексики. Крім цього, свою роль зіграли гугеноти, які тікали із Франції після різанини у Варфоломійську ніч 1572 р., і привезли із собою квітку під назвою зміголовий рябчик¹⁴.

Такий розвиток і поширення рослин призвів і до змін у вишивці. Зрозуміло, що квіти і до цього використовувалися у вишивці, але це були ті, які притаманні більше для Англії: нарциси, троянди, ромашки,

Рис. 4. Частина налобної тканини, вишитої різнокольоровим шовком, срібними та позолоченими нитками, 1575–1625 рр. (Victoria and Albert Museum, London¹⁵)

Рис. 5. Невідома жінка, 1587 р.
Автор Джон Беттес молодший¹⁶

первоцвіти тощо. Також популярними були гвоздики, півонії та фіалки¹⁷. Тобто, асортимент візерунків значно збільшився і за рахунок цього строї та аксесуари ставали ще більш цікавими та вишуканими.

На портреті Єлизавети I, який авторка статті уже використовувала як приклад, видно зображення вишивки у вигляді квіток, але хочеться навести ще один приклад, який відображає всю майстерність вишивальниць елизаветинського часу. Зокрема на портреті невідомої жінки, написаному англійським портретистом Джоном Беттесом молодшим 1587 р. (рис. 5.), зображено прекрасну сукню, оздоблену різноманітною вишивкою. У першу чергу, звертають на себе увагу рукави сукні, які прикрашені різними видами квітів – гвоздики, лілії, троянди тощо, а також видно зображення ягід, а саме агрусу. Цікаво, що ця ягода з'явилася в англійських садах лише за часів династії Тюдорів¹⁸. Тобто, цей портрет

¹³ Ibid. P. 379.

¹⁴ Wingfield D.G. Op. cit. P. 40.

¹⁵ Forehead Cloth, 1575–1625. Victoria and Albert Museum. URL: <https://collections.vam.ac.uk/item/O355852/forehead-cloth-unknown/>

¹⁶ An unknown lady by John Bettes the Younger, 1587. URL: <http://www.larsdatter.com/blackwork.htm>

¹⁷ Shakespeare's England... P. 378.

¹⁸ Ibid. P. 372.

вказує на те, що така вишивка дійсно була популярною у період правління Єлизавети I та використовувалася при створенні жіночих суконь.

При дослідженні рослинної вишивки, варто зазначити те, звідки ж вишивальниці брали візерунки, за допомогою яких, створювали свої шедеври. Для цього використовувалися певні малюнки художників чи ілюстраторів, які й слугували джерелом натхнення вишивальниць.

Одним із таких художників, який своєю працею зробив значний внесок для багатьох сфер діяльності, починаючи від ботаніки, і закінчуючи вишивкою, був французький художник Жак ле Мойн, який брав участь в експедиції Лодон'єра до Флориди у 1564 р. Він зобразив життя та культуру корінного населення Америки та, разом з тим, намалював багато екзотичних рослин і тварин. Після Варфоломійської ночі він виїхав до Англії, де продовжив займатися створенням ілюстрацій західноєвропейської флори та фауни. У 1586 р. він опублікував у Блекфраєрс (Лондоні) книгу «Las clef des champs» («Ключ полів»), яка містить гравюри тварин, птахів, квітів, трав і фруктів, розфарбованих вручну, для того щоб служити моделями для вишивання й інших видів декоративної роботи (рис. 6). Цю книгу він присвятив леді Мері Сідні, заступництвом якої він користувався¹⁹. Частина його робіт зберігається в музеї Вікторії та Альберта, а інша – у Британському музеї.

Рис. 6. Ілюстрація з книги Жак ле Мойна «Las clef des champs», 1586 р.
(The British Museum²⁰)

Варто також зазначити, що вишивальниці не створювали свої роботи відразу за ілюстраціями, тобто між роботою художника та виробом вишивальниці стояв посередник.

¹⁹ Hulton P. An Album of Plant Drawings by Jacques le Moyne de Morgues // The British Museum Quarterly. 1962. Vol. 26, No 1/2. 38 p. DOI: <https://doi.org/10.2307/4422769>

²⁰ Le Moyne J. Las clef des champs, 1586. The British Museum. URL: https://www.britishmuseum.org/collection/object/P_1952-0522-1-32

Цим посередником був кресляр. Креслярі працювали не тільки у майстернях вишивальниць, а також і в гобеленістів і майстернях інших ремесел. Це була важлива професія, оскільки кресляр мав адаптувати малюнок художника до потреб вишивальниці, так, щоб у кінцевому варіанті виріб вийшов гарним і рівним²¹.

Одним із таких креслярів був Томас Тревеліон. Він жив у Англії, ймовірно в Лондоні, і відомий тим, що за своє життя уклав дві величезні рукописні книги, які містять велику кількість візерунків для вишивки. Перша була видана у 1608 р. і відома під назвою «Trevelyon Miscellany» («Колекція Тревеліона») та зараз знаходиться в колекції Шекспірівської бібліотеки Фолджера. Вона складається з 600 сторінок, 100 з яких містять візерунки для вишивки (рис. 7).

А друга «The Great Book» («Велика книга»), видана вже у 1616 р., знаходиться у приватній колекції в бібліотеці Вормслі²³. Хоча ці книги були видані уже після правління Єлизавети I, але можемо зрозуміти, що візерунки для вишивки, які там зображені, стосуються елизаветинської епохи, оскільки автор жив у період її правління і тоді вже займався цією справою.

Щодо професії вишивальника, то можна сказати, що вона була важливою і необхідною в англійському суспільстві XVI ст. Існувала навіть «Шанована компанія Бродерів», яка керувала та контролювала роботу вишивальників у Лондоні. У 1580 р. її членами були вісімдесят дев'ять майстрів²⁴. Точно невідомо, коли вона була створена, оскільки документи, які підтверджували її існування ще в XIII ст., були знищені під час пожежі, але попри це, вважається, що вони існують ще з того часу. Офіційно ж їхній перший Статут був затверджений Єлизаветою I у 1561 р. Ця компанія була створена для популяризації та захисту мистецтва вишивання²⁵.

Домашня вишивка виконувалася у великих господарствах частіше жінками, але ймовірно і чоловіками теж²⁶. Та загалом це більше вважалося жіночою роботою, вишиванню навчали всіх жінок, навіть знатних родів. І незважаючи на те, що ця вишивка була домашньою, назвати тих жінок, які її виконували, аматорами складно, оскільки вони

Рис. 7. Ілюстрація дизайну вишивки із рукопису Томаса Тревеліона «Trevelyon Miscellany», 1608. (Folger Shakespeare Library²²)

²¹ Wingfield D.G. Op. cit. P. 51.

²² Trevelyon Th. Trevelyon Miscellany, 1608. Folger Shakespeare Library. URL: https://luna.folger.edu/luna/servlet/view/search?q=rootfile=%224971%22&sort=Call_Number,MPSORTORDER1

²³ Word & Image: The Trevelyon Miscellany of 1608. URL: [https://folgerpedia.folger.edu/Word & Image: The Trevelyon Miscellany of 1608](https://folgerpedia.folger.edu/Word%20&%20Image%3A%20The%20Trevelyon%20Miscellany%20of%201608)

²⁴ Kendrick A.F. Op. cit. P. 60.

²⁵ History of The Broderers // Website of The Worshipful Company of Broderers. URL: <https://broderers.co.uk/history-broderers>

²⁶ Wingfield D.G. Op. cit. P. 22.

так само могли мати хороші навички та майстерність у цьому мистецтві. Часто навіть неможливо відрізнити домашню вишивку від тієї, що виконана професіоналом²⁷.

Багато знатних жінок також вміли чудово вишивати, але при цьому наймали професійних вишивальниць, які б допомагали їм у цій роботі. Серед найбільш відомих жінок з вищого класу, які вміли гарно вишивати, була королева Шотландії Марія Стюарт. На жаль, не так багато її робіт збереглося, хоча час від часу їй приписують численні вироби з вишивки, які або взагалі не мають відношення до Марії Стюарт, або ж принаймні частково були зроблені нею²⁸. Зокрема, серед підтверджених виробів є ті, що вона вишила під час перебування в Англії, а саме Оксбурзькі Завіси для ліжка, які зберігаються в Оксбург-Голлі в Норфолку та дві подушки, що зберігаються в Гардвік-Голлі²⁹. Дивлячись лише на ці вироби, можна побачити наскільки вона була вміла у вишиванні.

Інформація про інші її вироби відома переважно з листів. Так, в одному з листів Марії Стюарт, який вона писала французькому послу де Ла Мот Фенелону у 1574 р., авторка просила надіслати їй 8 ліктів атласу малинового кольору та один фунт срібної нитки³⁰. Пізніше, коли вона знову писала листа Ла Моту, то знову попросила надіслати їй ще чотири унції такого самого малинового шовку, а також 8 ліктів малинової тафти для підкладки³¹. Виявилось, що ці матеріали були їй необхідні для створення спідниці, яку вона хотіла подарувати Єлизаветі I. Потім у своїй доповіді французькому королю Карлу IX від 23 травня 1574 р. Ла Мот писав про Марію Стюарт, згадуючи також про те, що від її імені він подарував Єлизаветі I спідницю з малинового атласу, яка була вишита тонкою срібною ниткою, і що ця витончена робота була повністю зроблена Марією Стюарт. Також зі звіту відомо, що цей подарунок королеві був дуже приємним, вона вважала його дуже гарним і цінувала його, і на думку Ла Мота, її ставлення до Марії навіть трохи пом'якшилось³². Це вказує знову ж таки на майстерність Марії Стюарт у вишиванні. І разом з тим розширює сприйняття її особистості тепер уже не лише як політичної діячки, а вже як людини з власними інтересами й особливостями.

Варто також зазначити, що на той момент Марія Стюарт перебувала в Англії, куди втекла ще у 1568 р. із замку Лохлевен в Шотландії, де вона була ув'язена з 1567 р. після її повалення Джеймсом Стюартом, графом Морей³³. В Англії вона шукала підтримки з боку Єлизавети I, і тут можна зробити висновок, що цей подарунок та інші, які вона їй робила, були певним способом задобрити королеву та зміцнити її підтримку.

До речі, щодо подарунків Єлизаветі, то Марія не єдина, хто дарував королеві вироби, які особисто вишивали. Зокрема англійська аристократка Арабелла Стюарт, яка вважалася

²⁷ Kendrick A.F. Op. cit. P. 59-60.

²⁸ Ibid. P. 62.

²⁹ Wingfield D.G. Op. cit. P. 58.

³⁰ Marie Stuart. A M de La Mothe Fénelon. Le 20 février 1574 // Lettres, instructions et mémoires de Marie Stuart, reine d'Écosse: publiés sur les originaux et les manuscrits du State Paper Office de Londres et des principales archives et bibliothèques de l'Europe, et accompagnés d'un résumé chronologique par le prince Alexandre Labanoff. Londres: C. Dolman, 1844. P. 111.

³¹ Marie Stuart. A M de La Mothe Fénelon. Le 10 mars 1574 // Lettres, instructions et mémoires de Marie Stuart, reine d'Écosse... P. 119.

³² CCCLXXXII Dépêche. Du xxiii jour de may 1574 // Correspondance diplomatique de Bertrand de Salignac de la Mothe Fénelon. Paris: Brockhaus et Avenarius 1838. P. 122.

³³ Fraser A. Mary Queen of Scots. London: The Orion Publishing Group Ltd, 2010. P. 537-576.

можливою наступницею королеви Єлизавети I, подарувала останній в якості новорічного подарунку у 1600 р. шарф із батисту, вишитий сріблом і шовком різних кольорів. З цього приводу Леді Дороті Стаффорд написала Бесс з Гардвіку про те, що королеві хоч і сподобався подарунок, та вона відзначила його не так, як на це заслуговує Леді Арабелла. Але пізніше, сер Генрі Брунker відвідав Гардвік 3 січня 1603 р. і приніс повідомлення від імені королеви, в якому сказано, що вона рада новорічному подарунку, і хотіла би дізнатися, як Арабелла його зробила. І хоч ця фраза, можливо, була лише формальністю, та вона показує повагу королеви до оригінальності та якості домашньої вишивки³⁴.

Тобто, можна сказати, що вироби із вишивкою були певним способом проявити свою прихильність до королеви, або до когось іншого. Це варто відмітити, оскільки, як вже зазначалося, існували професійні вишивальники, які спеціалізувалися в цій діяльності. І тому, скоріш за все, домашня вишивка більше цінувалася, оскільки вона вимагала кропіткої роботи, як від майстерних, так і непрофесійних вишивальниць.

Отже, дослідивши історію вишивки періоду правління Єлизавети I, можна сказати, що це дійсно був яскравий період в історії вишивки Англії загалом, який характеризується різноманітною кількістю візерунків, що відображають перевагу світського способу життя. Аналіз історіографії та джерел дозволив зрозуміти, що в той час була популярна чорна вишивка, а також вишивка золотом і сріблом. Крім цього, найбільш поширені візерунки були у вигляді квітів, фруктів і тварин, які можна було знайти в ілюстраціях художників і креслярів. Також це дослідження дозволило дізнатися про те, що існували професійні вишивальниці, але разом з тим домашня вишивка цінувалася більше.

У цілому, можна сказати, що ця стаття висвітлює не тільки інформацію про історію елизаветинської вишивки як такої, але й показує її як частину історії періоду правління Єлизавети I в контексті того, що вона може розкрити по новому історичних особистостей, які нам уже відомі в політичному плані, як наприклад – Марію Стюарт. А також дозволяє краще зрозуміти англійське суспільство часів Єлизавети I та його цінності, зокрема крізь призму того, що вишивку могли дарувати, щоб висловити свою прихильність, або ж для якоїсь іншої цілі.

Valeriia Lukanets

The History of Embroidery during the Reign of Elizabeth I (1533-1603)

Abstract: The history of embroidery during the reign of Elizabeth I is an interesting and understudied topic in Ukraine. This article provides an opportunity to learn about certain aspects of this topic and at the same time allows you to look at the history of England of 16 cent. from a new angle, thus expanding the understanding of English society at that time.

In particular, the research highlights information about the types and techniques of embroidery that were popular in the Elizabethan Era. The impact of the development of English gardens on embroidery patterns is determined. A brief overview of the sources that

³⁴ Wingfield D.G. Op. cit. P. 60.

inspired the creation of embroidery is given. And the difference between professional and home embroidery is also explored.

The article reveals the features of Elizabethan embroidery, in which the national and secular character prevails.

Shows the importance and necessity of the embroiderer's profession, which was controlled by The Worshipful Company of Broderers, which was formed to promote and protect the art of embroidery.

Information is also provided about the handicraft and excellent embroidery skills of Mary Stuart, Queen of Scots, which she used not only for her own interest, but also to gain the favor of Elizabeth I through gifts of her own manufacture, which is known from Mary's letters to the French ambassador La Motte and his reports to the French king.

The article analyzes visual sources, which allows a better understanding of the textual material of the study.

Keywords: English embroidery, Elizabeth I, Mary Stuart, history of textiles, England 16 century